

OOSTENDSE STRAATNAMEN

door Roger TIMMERMANS

In zijn onlangs verschenen boek "Met zicht op zee" ¹ vraagt auteur Eric DE KUYPER zich af hoe het kwam dat in zijn jeugdijaren, dit zijn de jaren na de tweede wereldoorlog, bepaalde straten in Oostende steeds in het Vlaams en andere alleen in het Frans werden benaamd. Een bepaald systeem of logica zag hij er echter niet in.

Een eigenaardigheid op het eerste gezicht weliswaar, maar verklaarbaar. Het is niet zo dat Vlaamstalige en Franstalige straatnamen willekeurig door mekaar gebruikt werden. Er zat een zekere lijn in.

Bij mijn weten hadden de straten, pleinen en gebouwen gelegen in het "Oude Oostende", dit is binnen de oude vestingsmuren, steeds een vlaamse benaming in de spreektaal van de Oostendenaren. Er was altijd sprake van Schippersstraat, Kaaistraat, Kerkstraat, Kapellestraat, Langestraat, Witte Nonnenstraat, Weststraat (na de naamwijziging in Adolf Buylstraat behield ze deze naam nog gedurende vele jaren), Ooststraat, enz..... Verder ook nog Grote Markt (Wapenplein), Groentenmarkt, Grote Kerk (St Petrus en Pauluskerk), Kapucijnenkerk, Stadhuis, Kapellebrug, enz..

Door het toenemende toerisme in de tweede helft van de 19de eeuw was de stad eigenlijk aan uitbreiding toe. De vestingen rond de stad hadden hun militaire waarde verloren en werden gesloopt tussen 1865 en 1875.

De franstalige straatbenamingen zijn dan ook hoofdzakelijk terug te vinden in het "Nieuwe Oostende" nl. in de uitbreiding van de stad naar het noorden en naar het westen.

1. In de uitbreiding naar het noorden waar de Zeedijk verbreed en de Boulevard du Nord, de latere Boulevard van Iseghem, werd aangelegd. Om de verbinding mogelijk te maken tussen de Zeedijk, die een heel stuk hoger lag dan de Boulevard du Nord, werden hellingen voorzien. Door de Oostendenaren kregen ze een tweetalige benaming : Herterrampe, Christinerampe, Kapucienerampe...enz.
Een uitzondering nochtans : Rampe de Flandre. Waarom ? Weet ik ook niet.
2. In de uitbreiding naar het westen toe, vindt men de franstalige straatbenamingen terug in de veelhoek gevormd door de Leopold II-laan, het Marie-Joséplein, de H. Serruyslaan, de Alfons Pieterslaan, de Konginnelaan en de Albert I Promenade tot aan het Kursaal.

De verkaveling en verkoop van deze gronden gebeurde grotendeels door de luikse notaris Louis DELBOUILLE, daarin bijgestaan door de eveneens luikse architect Antoine DUJARDIN, die talrijke villa's ontwierp. Het plan voorzag in de bouw van residentiële woonwijken en hotels. Hierdoor ontstond een tweede en nieuw toeristisch centrum naast het reeds bestaande in de oude stad.

Het regelmatig verblijf van koning Leopold II te Oostende trok adel, aristocratie en kapitaalkrachtige bourgeoisie aan uit binnen en buitenland. Deze waren grotendeels franstalig, dan toch franssprekend, kwamen zich hier vestigen of verbleven er tijdelijk

---

¹ Uitgeverij Sun/Kritak ISBN 90 6303 709 0

gedurende het zomerseizoen. Ook in het hotelbedrijf was Frans de voertaal. De nieuwe bewoners en de hotelgasten gebruikten uiteraard de franstalige straatbenamingen, die dan ook overgenomen werden door de Oostendenaren.

Zo werd het in de dagelijkse omgangstaal : Avenue Léopold, Place Marie-José, Avenue Serruyse, Rue Royale, Boulevard Roger, Avenue de la Reine, rue de Bruxelles, rue de Paris, Boulevard de Midi of kortweg de Boulevard (Alfons Pieterslaan), de Square = Prinses Stéphanie- en Prinses Clementinaplein, Avenue Charles Janssens, enz.....

Zo werd ook de Sint Jozefskerk de enige Oostendse kerk met een franstalige naam : Saint Joseph. Ze was de eigenlijke parochiekerk van de talrijke franssprekende gezinnen en ook de koninklijke kerk waar Leopold II de zondagsmis bijwoonde als hij in Oostende verbleef.

Een paar merkwaardigheden nog : het Leopold I plein had twee namen, de Place Léopold en 't Pêrd (Paard). Er was ook een tweetalige straat : de Varsoviestroate (Warschaustraat). De ietwat verderaf gelegen Kairostraat noemden de Oostendenaren de Kairostroate, waarbij de ai werd uitgesproken zoals in het Frans rue du Caire. Het Sint Petrus en Paulusplein, aangelegd bij de bouw van de hoofdkerk, was "de Parvis" (St Pierre et Paul). Het kruispunt Petit Paris kreeg zijn naam vanwege een daar gelegen herberg-afspanning met dezelfde naam.

Op te merken valt dat de verfransende invloed van rond de eeuwwisseling is blijven doorwerken tot jaren na de Tweede Wereldoorlog. Langzamerhand is daar dan verandering in gekomen. Ook werden de tweetalige straatnaamborden, met Frans bovenaan, vervangen door eentalige Nederlandse. Nu, bijna honderd jaar later, worden, om zo te zeggen door iedereen, alleen nog de Vlaamstalige straatnamen gebruikt in de dagelijkse omgangstaal.

Bibliografie

- Marc Constandt : Delbouille en Dujardin - twee pioniers van het Oostends toerisme.
- Piet Lombaerde : Leopold II Koning-Bouwheer.
- R. Houwen, Y. Van Hyfte, P. Dehem : God blijft glimlachen.

De kleurenfoto's verschenen in het juni-septembernummer werden ons aangeboden door
B & C Nuytten. Waarvoor onze hartelijkste dank.